

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoCsp/12/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119204359
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119204359.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Anny Ilčinovej, v sporovej veci žalobkyne: Z. Q., H.. XX.X.XXXX, C. Ď. XX, S., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, Sov. hrdinov 163/66, IČO: 31954448, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpenému: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom 1. mája č. 173/11, Trenčín, pobočka kancelárie a adresa pre doručovanie: Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 47 234 679, o primerané finančné zadost'učinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 16Csp/57/2019-79 z 25.2.2020, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 200,- eur, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že rozsudkom Okresného súdu Prešov sp.zn. 8C/210/2016 z 13.4.2018 v spojení s opravným uznesením sp.zn. 8C/210/2016 z 24.5.2018 bol žalovaný zaviazaný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 449,55 eur, pričom súd v tomto konaní určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky a priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania. Touto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bolo dojednanie o zmluvnej pokute vo výške 5 % z úveru v prípade omeškania dlhšieho ako 6 mesiacov, pričom v uvedenom konaní súd uzavrel, že táto zmluvná pokuta je len jednostranná a zaťažuje len spotrebiteľa - žalobkyňu.

3. Je nepochybné, že vyššie uvedená úverová zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania je spotrebiteľskou zmluvou s poukazom na § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

4. V prejednávanej veci však možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo v tzv. základnom/pôvodnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8C/210/2016 k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky a teda k strate finančných prostriedkov. Pri finančných službách je odopreté plnenie veriteľovi na základe jeho žaloby výlučne z dôvodu, že sa vyžaduje bez platného právneho dôvodu (nedostatok zmluvnej náležitosti) alebo ide o nekalú obchodnú prax, príp. neprijateľnú zmluvnú podmienku. Z uvedeného teda nepochybne vyplýva, že žalovaný zneužil svoje postavenie tým, že zmluva nemala podstatné náležitosti a do zmluvy zahrnul aj neprijateľnú zmluvnú

podmienku - zmluvnú pokutu bez reálneho plnenia. Žalovaný sa na základe zmluvy o úvere s takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou snažil od žalobkyne získať financie bez protihodnoty.

5. Aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak (hoci aj minoritne) funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

6. Je potrebné tiež akcentovať, že nemožno „ukracovať“ v tomto konaní žalobkyňu (v kontraktačnom procese dlžníčku) od možnosti domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia. Napokon bol to v tomto konaní žalovaný (v kontraktačnom procese veriteľ), kto porušil spotrebiteľského práva, preto musí znášať aj riziko žalobného efektu, všetko vo svetle toho faktu, že je to žalobca, kto je pri iniciácii sporu tzv. dominus litis. Úspešnosť žalobkyne v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia nebola sporná, teda došlo k naplneniu hypotézy právnej normy viazanej na inštitút primeraného zadosťučinenia.

7. Súd preto považoval za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 200,- eur (v prevyšujúcej časti bola žaloba pred zrušením právoplatne zamietnutá), a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa, ktoré nemusí byť v rovnakej numerickej vyjadrenej výške, ako ujma, ktorá hrozila. Súd preto priznal žalobkyni reflektujúcu zásadu primeranosti a spravodlivosti primerané zadosťučinenie za porušenie jej spotrebiteľských práv vo výške, ktorá predstavuje ani nie 50 % z už právoplatne priznaného bezdôvodného obohatenia v pôvodnom konaní.

8. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP.

9. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

10. Odvolanie odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. b) CSP, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ustanovením § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ustanovením § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. Poukázal na to, že nie je zrejmé, k akému poškodeniu práv spotrebiteľa dochádza v prípadoch, kedy súdy vyhlásia poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov, následkom čoho je, že žalobca ako spotrebiteľ neplatí úroky a poplatky, ale len samotnú istinu poskytnutého úveru. Predstavuje to pre neho výlučne výhodu a nie škodu. Jediným poškodeným je samotný veriteľ. V pôvodnom konaní pod sp.zn. 8C/210/2016 Okresného súdu Prešov sa žaloba týkala sumy 449,55 eur a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Z toho však žiadnym logickým výkladom nemožno dospieť k záveru, akého porušenia práv alebo povinností ustanovených zákonom č. 250/2007 Z.z. a osobitnými predpismi sa žalovaný na žalobcovi dopustil. Nemožno súhlasiť s prezentovaným výkladom § 3 ods. 5 zo strany žalobkyne.

12. V konaní je nevyhnutné skúmať hľadisko primeranosti uplatneného nároku. Žalobkyňa v konaní žiadnym spôsobom nepreukázala, v čom pociťovala porušenie svojich práv, aké to malo pre ňu dôsledky a v čom vidí odôvodnenosť požadovanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia v hodnote 200,- eur. Zo samotného pojmu primeraného finančného zadosťučinenia vyplýva nevyhnutnosť jeho primeranosti vo vzťahu k porušenej povinnosti. Jeho cieľom má byť nastolenie rovnováhy porušenej povinnosti, ktorá spotrebiteľovi mala spôsobiť škodu. Pokiaľ však súd vyhlási úverovú zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí, žiadna škoda spotrebiteľovi nevznikla, práve naopak, získal výhodu bezúročného a bezpoplatkového úveru, ktorý by mu neposkytla žiadna banka a ani iná inštitúcia. Ak by za tejto situácie malo byť spotrebiteľovi priznané aj primerané finančné zadosťučinenie, výklad právnej normy, t.j. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. je nesprávny.

13. Pokiaľ súd v predchádzajúcom konaní vyhodnotil úverovú zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov, žalobkyni mohla potenciálne vzniknúť len ujma za zaplatené úroky, pričom táto ujma mu už bola nahradená plnením na základe rozsudku v konaní pod sp.zn. 8C/210/2016. Iná ujma žalobkyni nevznikla a žalobkyňa ju ani nešpecifikovala. Nepostačuje, ak dodávateľ porušil svoje povinnosti. Primerané finančné zadostučinenie nemôže slúžiť neprímeranému finančnému obohacovaniu. Okolnosť, že žalobkyňa je slabšou zmluvou stranou v pozícii spotrebiteľa, neznamená, že tejto bude poskytnutá bezbrehá ochrana voči dodávateľovi ako strane silnejšej bez ohľadu na platné právo. U spotrebiteľa ako subjektu týchto vzťahov sa vychádza z definície priemerného spotrebiteľa, teda spotrebiteľa, ktorý má primerané množstvo informácií a je v rozumnej miere pozorný a obozretný, a to s ohľadom na jeho sociálne a kultúrne faktory a jazykové schopnosti.

14. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadrila.

15. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

16. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania a nemožno mať pochybnosti ani o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie.

17. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

18. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z. z. osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť spotrebiteľovi ujmu.

19. Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

20. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzať tohto ustanovenia, sú neplatné.

21. Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

22. Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

23. Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

24. Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

25. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že medzi žalobkyňou a žalovaným bola uzavretá úverová zmluva č. XXXXXXXXXXXX z 19.4.2007, pričom výška poskytnutého úveru predstavovala sumu 15.000,- Sk. Ide nepochybne o zmluvu spotrebiteľskú, nakoľko žalobkyňa bola v pozícii fyzickej osoby - nepodnikateľa. Rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 8C/210/2016-31 z 13.4.2018 bol žalovaný zaviazaný na zaplatenie bezdôvodného obohatenia žalobkyni v sume 449,55 eur s prísl. z dôvodu

bezúročnosti a bezpoplatnosti predmetného úveru spôsobenej neplatnosťou zmluvu o revolvingovom úvere, na základe ktorej bol predmetný úver žalobkyni poskytnutý. Zároveň v tomto rozsudku súd určil, že zmluvná podmienka spočívajúca v dojednaní, že v prípade omeškania klienta s úhradou splátky úveru, prípadne splátky RÚ I alebo RÚ II alebo ich časti, dlhšieho ako 6 mesiacov, je klient povinný zaplatiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 5 % z úveru, s ktorého vrátením spoločnosti je v omeškaní. V tomto smere súd prvej inštancie poukázal na to, že ide o jednostranné dojednanie zaťažujúce len spotrebiteľa, pričom takáto zmluvná podmienka nebola so spotrebiteľom - žalobkyňou individuálne dojednaná.

26. Z uvedeného vyplýva, že došlo k porušeniu práva žalobkyne v predmetnej úverovej zmluve z dôvodu neplatného dojednania úverovej - revolvingovej zmluvy a dojednania neprijateľnej zmluvnej podmienky v podobe neadekvátnej a jednostranne zaťažujúcej zmluvnej pokuty. Za týchto okolností boli splnené podmienky pre aplikáciu § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia tak, ako postupoval súd prvej inštancie. Pokiaľ priznal žalobkyni primerané zadosťučinenie, nejde o sumu, ktorá by bola neúmerne vysoká so zreteľom na zistené okolnosti prípadu (v zmysle vyššie uvedeného) a ktorá by predstavovala bezdôvodné obohatenie na strane žalobkyne.

27. S argumentáciou, ktorú použil žalovaný v odôvodnení svojho odvolania (i v priebehu prvoinštančného konania), podľa ktorej bola žalobkyňa dostatočne odškodnená už bezúročnosťou a bezpoplatnosťou predmetného úveru nie je možné akceptovať. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie vyplýva z citovaného § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a súvisí s úspešným uplatnením porušenia práva ustanoveného osobitnými predpismi, t.j. v danom prípade ide o úspešnú obranu žalobkyne v konaní na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 8C/210/2016 pokiaľ ide o bezúročnosť a bezpoplatnosť úveru a neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ide teda nepochybne o úspech žalobkyne pri uplatňovaní porušenia jej spotrebiteľských práv.

28. Správne preto postupoval súd prvej inštancie pokiaľ žalobe v tomto rozsahu vyhovel a so zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozsudku aj o trovách konania, odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

29. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,

- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods.1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá ma vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).